

Sem ni več mogoče priti s kolegom iz stroke, da bi mu to pokazali ali da bi raziskovali. Danes tu ne vozijo več električni čolni, ne vozi več panoramski vlakec, ni več turistov, ni več fotografiranja in snemanja. Danes so prsti na sprožilcih pušk in mitraljezov, brne tankovske gosenice. Čeprav so tu skozi stoletja hodili mnogi osvajalci, nikdar tu ni bilo nasilja, danes pa se je to zgodilo! Požgane vasi in porušene hotele bo mogoče nanovo zgraditi v petih, desetih letih, bogastva in lepote gozdov z vsemi njihovimi letečimi in drugimi prebivalci pa ne bo mogoče obnoviti prej kot v stoletjih miru.

Porušeni lehnjakovi pragovi, ki jih je rastlinstvo v vodi gradilo desetisočetja, uničeni slapovi, razbite stene v kamninah z mezozojskimi fosili rib, uničeni izviri bodo ostali »spomenik« neke bolne miselnosti še za desetine prihodnjih generacij naših narodov in za ves svet.

Naši nasledniki bodo le iz knjig, starih razglednic in fotografij lahko spoznavali, kakšna so bila videti Plitvička jezera, po svetu nekdanj široko znani narodni park, od leta 1979 edinstven spomenik svetovne naravne dediščine.

Območje Plitvičkih jezer je v mezozojskih sedimentih, v različnih kamninah, ki so jih gorotvorne sile porušile, premaknile in posledica česar je sedanja površinska in podzemeljska vodna mreža. Kakor so od geoloških pogojev odvisni lega, velikost in oblika jezer, tako je od istih pogojev odvisna tudi značilnost tal z vsemi rastlinskimi in živalskimi razmerji v tleh in vodi. Glede na kemično sestavo podzemeljskih voda in primerno klimo nastajajo pogoji za rast vodnega rastlinstva in alg, kjer se izloča lehnjak. Ta nastaja že ves najmlajši oddelek geološke zgodovine, skozi pliocen in holocen, in prav tu je nastalo prek 16 manjših in večjih jezer s stotinami slapov in brzic, do enkratnega pragozda Čorkova uvala. Zakaj je prav tu vse to nastalo - to so raziskovali številni raziskovalci. Odslej tega ne morejo več!

Limnologi pravijo, da je na Zemlji prek tri milijone jezer, vendar nekaj podobnega, kot so Plitvice, ni nikjer, niti na teh niti na drugih geografskih širinah in dolžinah.

Zaradi tega ni čudno, da se je med 350 Unescovimi spomeniki kulturne in naravne dediščine na 148. mestu pojavil prav Narodni park Plitvička jezera!

Tu so naravne oblike izjemne lepote, tu so območja, kjer v določeni ekološki skupnosti žive redke in ogrožene živalske in rastlinske vrste, jezera so predstavniki velikih razvojnih sprememb na Zemlji in so poseben primer geoloških procesov.

V Konvenciji iz leta 1972 je zapisano, da je to del neprecenljivih in nezamenljivih zakladov ne le ene generacije, temveč celo več, vsega človeštva. Izguba kateregakoli od teh objektov

bi bilo osiromašenje lastnine vsega človeštva za sedanji in za vse prihodnje rodove.

Sprašujem se, ali se tega zavedajo oni, ki sedaj sede v tankih z minami v ceveh pri slapovih Plitvičkih jezer.

D N

društvene novice

V spomin Minke Mali

Sredi lanskega maja smo se v Šentvidu nad Ljubljano poslovili od **Minke Mali**, ki je zadnjih šest let svojega bogatega in dolgega življenja preživela v kamniškem Domu upokojencev in umrla v 98. letu življenja. Nekdanja planinka in alpinistka, znana slovenski planinski javnosti, je veljala kot posebnost: z 71 leti je preplezala Triglavsko severno steno in uživala težave in radosti alpinizma še v visokih letih.

Rojena je bila v Radovljici 10. 8. 1893 in postala višja uradnica pri odvetniku **dr. Lukmanu** v Ljubljani. Že od mladosti je bila naklonjena planinstvu. Po nasvetu očesnega zdravnika je začela planinariti, stara 30 let, in je temu ostala zvesta do svojega 80. leta. Z 12 leti je z očetom prvič šla na Ratitovec in je tudi zaključila svojo planinsko kariero z Loško transverzalo, ki jo je spet pripeljala na Ratitovec. Vmes pa so bili vzponi na velike višine, dvakrat je šla prek severne stene Triglava, 32-krat se je povzpela na Triglav. O vseh svojih poteh je hranila dokumentacijo, s štampiljkami in podpisi velikih alpinistov, ki jih je srečevala. Vsi spomini so ji bili dragoceni, rada jih je obnavljala in si z njimi lajšala težavne ure bolehnosti. Imenovali so jo kar **Minka Štampiljka**. Njene knjižice so edinstveni zapisi.

Zanimala se je za življenje in dogajanje tudi drugod. Bila je dobra sogovornica, saj je sledila dogodkom pri nas in v svetu prek radijskih oddaj in obiskovalcev, ki jih je bila vedno vesela in jih je težko pričakovala. Dokler ji je zdravje služilo, se je udeleževala vseh prireditvev v Domu upokojencev, tudi razvedrilnih. Za svoj 96. rojstni dan je bila še enkrat v planinskem svetu, na invalidskem vozičku v Dovjem, pri

spomeniku **Jakobu Aljažu**, na izletu, ki ga je Dom upokojencev organiziral zanjo.

Bila je verna, rada je molila in prejemale zakramente z duhovno tolažbo. Rožni venec jo je spremljal, dokler se ji življenje ni izteklo.

Njena podoba je ostala z nami; spominjamo se je take, kakršna je bila, z vso življenjsko energijo, razgledanostjo in odločnostjo, kakršna je bila ob prihodu v Dom, pa tudi spremembami zaradi bolezenskih težav ob koncu. Ohranili smo jo v dobrih mislih. Bila je širokega duha in plemenita, želeča vsem dobro.

Marija Uvrle

98. občni zbor PD Ljubljana-Matica

Planinsko društvo Ljubljana-Matica je imelo svoj 98. občni zbor 25. marca letos v dvorani Doma sindikatov ob Dalmatinovi ulici v Ljubljani. Poleg članstva sta bila prisotna častni predsednik PZS **dr. Miha Potočnik** in podpredsednik PZS **Jože Dobnik**.

O društvenem delu v lanskem letu in o načrtih za letošnje leto je govoril predsednik PD Matice **Gregor Klančnik**. Kar zadeva planinsko alpinistični sektor tega društva, je dejal, da se je (tudi) zaradi nižje življenjske ravni prebivalstva v Sloveniji število članov v društvu leta 1991 zmanjšalo na 7645 ali za 8 odstotkov v primerjavi z letom 1990, pri najmlajših celo za 35 odstotkov, velik del zaradi izogibanja mentorstvu med prosvetnimi delavci. Odseki so svoje letne načrte v glavnem uresničili, kar velja posebno za alpinistični odsek, ki je svojo aktivnost razširil na prosto in športno plezanje, medtem ko je krizo še vedno preživljal izletniški odsek. Društvo je za delovanje odsekov prispevalo skoraj milijon SLT, kar je nominalno 3,3-krat več kot leto prej.

Gospodarsko poslovni sektor, ki združuje planinske postojanke Triglavski dom na Kredarici, Kočo pri Triglavskih jezerih, Dom na Komni, Dom v Kamniški Bistrici, Kočo pri Savici, tovarno žičnico in informativno prodajni servis, je imel nekaj več kot 16,5 milijona SLT prihodka, kar je v primerjavi z letom 1990 66 odstotkov več. S tem nominalnim povečanjem zaradi inflacije po Klančnikovih besedah ne bi mogli biti zadovoljni, kar predvsem velja za Kočo pri Savici in Dom v Kamniški Bistrici.

Investicijsko razvojni sektor je nadaljeval posodabljanje postojank. Glavna naloga je bila, da bi končali dela pri povečanju koče pri Savici, na drugih postojankah pa so začeli ekološko urejati okolje in dopolnjevati zmogljivosti. Kar 88 odstotkov denarja je bilo iz lastnih sredstev, 12 odstotkov pa prispevkov pokroviteljev, kar je obratno od razmerja v prejšnjem letu.

Na pragu stote obletnice slovenskega organiziranega planinstva in rojstva PD Ljubljana-Matica, ki bo 27. februarja 1993, bodo v društvu

največja prizadevanja usmerili v mladinsko gorsko izletništvo, za delovanje odsekov pa bo društvo dalo na voljo poldrugi milijon tolarjev. Med investicijskimi naložbami bo letos glavna naloga posodobitev Doma na Komni, ki bo dobil novo streho, povečan gostinski prostor, urejeno recepcijo in skupna ležišča ter izboljššan pristop. Na Kredarici se bo z montažo prvih 20 sončnih celic začela velika akcija ekološke sanacije naših gorskih postojank. Po načrtu naj bi bile letošnje naložbe vredne sedem milijonov SLT, kar je 90 odstotkov več kot leta 1991.

Občni zbor je za zvestobo planinstvu in društvu z zlatim znakom in diplomu počastil 50-letnega jubilaranta **dr. Davorina Dolarja** in proglasil 25-letne jubilate. To so **Tomaž Brajer, Jurij Čerček, Milan Čučnik, dr. Jelka Dolar, Andrej Eleršek, Ana Gros-Čerček, Franc Jerina, Janez Kern, Boris Kuštrin, Stanislava Lesica-Koleša, Danijela Rupert, Rudolf Rupert, Tone Sazonov, Ksenija Schwarz, Aleš Štefančič, Ema Turna, Metka Vrevc, Žarko Zavrl** in **Engelbert Zore**.

Novo društvo pod Bočem

Ob vstopu v stoto leto organiziranega slovenskega planinstva so se tudi v slikoviti Kostrivnici (občina Šmarje pri Jelšah) po večletnih pripravah odločili, da ustanovijo planinsko društvo z imenom Boč. Občnega zbora v nedeljo, 8. marca 1992 popoldne v gasilsko-prosvetnem domu se je udeležilo približno 100 ljudi. Pobudnike je že dalj časa vodila misel, da tesneje povežejo ljubitelje gora pod Bočem. Letos so ugotovili, da je dovolj zanimanja in da je društvo smotno ustanoviti ter da bo živelo. Društvo naj bi postalo tudi zbirališče mladih.

Na ustanovnem občnem zboru so resno proučili in potrdili društvena pravila, pa tudi častni kodeks slovenskih planincev. In poudarili, da se bodo po tem tudi ravnali. Za predsednika izvršnega odbora so izvolili **Jožeta Erjavca**, za tajnico **Jelko Jakop**, mlade planince pa bo še naprej vzgajala **Danica Turnšek**.

V imenu PZS in Savinjskega MDO PD je zbrane pozdravil **Andrej Kuzman** in jim iskreno čestital za to smelo potezo, prijetno presenečenje, da se je zbralo toliko ljudi. Zaželel jim je, da postopno organizirajo kakšen mladinski tabor v Logarski dolini in tudi pridobijo nove naročnike Planinskega vestnika. Tajnik PD Rogaška Slatina je poudaril, da bo letos že 25 let delovanja njihovega društva, iz katerega sta se rodila najprej »Sloga« Rogatec in sedaj še »Boč« Kostrivnica. Zaželel je dosti uspehov pri nadaljnjem samostojnem delu in povabil na proslavo 21. novembra letos. Tajnik PD Velenje pa je omenil še dopisovanje v Obvestila PZS in vključevanje v letni koledar planinskih akcij.